

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
завідувач кафедри
д.е.н., проф. Козак Ю.Г.
“ ” 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності міжнародна економіка
за темою:

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств (на прикладі ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ»)

Виконала: студентка 4 курсу, групи 3
спеціальності 6.030503 Міжнародна економіка
Булгару Альона Михайлівна
Науковий керівник: д.е.н, професор
Козак Юрій Георгійович

Одеса – 2018

АНОТАЦІЯ

Булгару Альона Михайлівна, «Ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств (на прикладі ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ»))» випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «Міжнародна економіка», Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

Випускна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження-зовнішньоекономічна діяльність торговельно-посередницького підприємства.

У роботі розглянуто теоретико-методологічні основи ефективності зовнішньоекономічної діяльності, фактори, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств, методика оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Проведено аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ», кореляційно-регресійний аналіз впливу показників експорту на рівень рентабельності підприємства.

Розроблені напрями підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» та надана прогнозна оцінка економічної ефективності запропонованих напрямів.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність підприємства, експорт, рентабельність експорту, економічна ефективність

ANNOTATION

Bulharu Alona. The efficiency of foreign trade activities of forwarding enterprised (on the example of LLC "MARIN HOLDING" on the receipt of educationally qualifying level of bachelor of speciality "international economy" the Odessa national economic university - Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the foreign trade activity of an enterprise operating in the international cargo transportation market and logistics services market. The subject of the study is the theoretical basis and practical organizational and economic measures to increase the efficiency of foreign trade activity.

The concept of export activity of the enterprise is defined, the factors influencing its efficiency, methods of estimation of export activity efficiency are investigated and generalized.

In order to estimate the effectiveness of export activities of the enterprise the correlation and regression analysis of the export indicators of "MARIN HOLDING" LTD was carried out.

The directions of increasing efficiency of foreign economic activity of "MARIN HOLDING" LTD are developed and the forecast estimation the economic efficiency of proposed directions is provided.

Keywords: foreign trade activity of the enterprise, export, export profitability, economic efficiency

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ1	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНО- ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....
	7
	1.1. Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності торгівельно-посередницьких підприємств.....
	7
	1.2 Фактори, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств
	12
	1.3. Методика оцінки ефективності зовнішньо-економічної діяльності підприємства.....
	19
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ2	АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	33
	2.1.Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.....
	33
	2.2.Аналіз факторів, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	45
	2.3.Оцінка сучасного стану ефективності зовнішньо-економічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	50
Висновки до розділу 2	59
РОЗДІЛ3	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	63
	3.1. Створення єдиного логістичного центру як фактор підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	63
	3.2. Експортний маркетинг як інструмент зовнішньо-економічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	72
	3.3. Прогнозна оцінка економічної ефективності заходів підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».....
	81
Висновки до розділу 3	86
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток ефективної зовнішньоекономічної діяльності є суттєвим фактором підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні окремих підприємств, так і в масштабах усієї країни. Ефективна зовнішньоекономічна діяльність сприяє підвищенню міжнародної конкурентоспроможності українських товарів, відтворенню експортних можливостей країни, формуванню оптимальної структури експорту й імпорту, залученню іноземних інвестицій. Недостатнє техніко-економічне обґрунтування ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств призводить до їх збитковості. Для підприємства при виході на світовий ринок важливо сформулювати чітку якісну та кількісну оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Отже, важливою умовою успішного функціонування підприємства в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності є вироблення методичних підходів оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Ступінь розробки проблеми. Проблемні аспекти визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, знайшли відображення у роботах А.Г. Бузні, А.М.Вичевич, О.М. Вакульчик, Г.Г. Валуйко, В.В. Власова, О.П.Гребельник, В.А. Домарецького, Д.П. Дубинського, О.Ю.Єрмакова, Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, О.В. Максимець, Л.Ф. Мелешко, І.Г. Матчиної, А.Л. Панасюка, В.О. Рибінцева, В.І.Соколова, Н.І. Федоронько та інших.

Узагальнення наукових і прикладних розробок з цієї проблематики свідчать про те, що більш детального вивчення потребують теоретичні та методичні підходи до оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності саме торговельно-посередницьких підприємств.

Мета та завдання дослідження. Метою випускної роботи є розробка теоретичних та практичних засад ефективності зовнішньоекономічної

діяльності торговельно-посередницького підприємства ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».

Цільове спрямування та логіка дослідження обумовили постановку і вирішення таких задач випускної роботи:

- розкрити сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств;
- розглянути фактори, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств;
- дослідити методику оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- проаналізувати фактори, що впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ»;
- провести аналіз сучасного стану ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ»;
- розробити напрями підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» та дати прогнозну оцінку економічної ефективності запропонованих напрямів.

Об’єктом дослідження виступає процес забезпечення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Методи дослідження. Для розв’язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема, а саме методи аналізу та синтезу, порівняння, статистичний аналіз, логічного та емпіричного пізнання, прогнозування (екстраполяції), методи економетричного аналізу (регресійного аналізу), ситуаційного SWOT-аналізу, застосовано системний підхід при викладенні матеріалу, що дало змогу розв’язати поставлені завдання. Для обробки та аналізу даних використовувались комп’ютерні програми (пакет аналізу Microsoft Office Excel 2010).

Інформаційна база дослідження. Правове поле дослідження склали чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують зовнішньоторговельну діяльність суб'єктів господарювання в Україні. Інформаційною базою випускної роботи послужили офіційні статистичні матеріали, дані звітності підприємства ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» і результати власних досліджень.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість випускної роботи полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності знайшли своє успішне впровадження в діяльності підприємства, про що свідчить акт про впровадження результатів випускної роботи.

Структура та обсяг роботи. Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи містить 97 сторінок, у тому числі 33 таблиць, 17 рисунків, список використаних джерел з 38 найменувань.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило розробити теоретичні та практичні засади розвитку ефективності зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств на прикладі ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ».

1. Зовнішньоекономічна діяльність – це частина його загальної діяльності, яка визначається як сукупність організаційно-економічних, виробничо-господарських і оперативно-комерційних функцій підприємства відповідно до зовнішньоекономічних зв'язків держави, пов'язаних з виходом підприємства на зовнішній ринок та участю в зовнішньоекономічних операціях, напрямки, форми та методи якої узагальнюються відповідно до процесу виробництва згідно із цілями та задачами підприємства щодо його функціонування та розвитку на міжнародному ринку .

2. Зовнішньоекономічна діяльність торговельно-посередницьких підприємств в основному зводиться до зовнішньоторговельної діяльності. Враховуючи вищенаведене, можна запропонувати таке розуміння зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств – це діяльність, що здійснюється у сфері торговельного і посередницького товарного обігу, який відбувається на зовнішньому ринку, побудована на взаємовідносинах між її учасниками, спрямована на реалізацію певної продукції на основі укладених договорів, що передбачають передачу права власності на товари.

3. Проведений аналіз теоретико-методичних підходів щодо класифікації факторів впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств підприємства свідчить про їх різноспрямованість, різнорівневість та різнохарактерність впливу. Підсумовуючи проаналізовані думки різних авторів щодо факторів, які впливають на ефективність зовнішньоекономічної діяльності, нами виділені класифікаційні ознаки авторів Гайченя М.А. і Д. Фоменок, С. Дубков, С.Дадалко. Враховуючи класифікації, наведені вищезазначеними авторами,

нами запропонована класифікація факторів впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності торговельно-посередницьких підприємств.

4. Таким чином, на основі критичного огляду та аналізу літературних джерел нами узагальнено методичні підходи до оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства і досліджено, що в науковій літературі та в практиці управління зовнішньоекономічною діяльністю не існує єдиного методу її визначення, що не сприяє достовірності і оперативності прийняття управлінських рішень при виході на світовий ринок. Оцінка економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, на нашу думку, повинна базуватись, на комплексному підході, який забезпечить об'єктивну оцінку стану діяльності та сприятиме формуванню правильної стратегії діяльності підприємства, його прибутковості, підвищенню конкурентоспроможності на світовому ринку

5. Компанія ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» працює на міжнародному ринку більш більше 10 років, пропонуючи комплексне рішення логістичних задач клієнта, починаючи від транспортування вантажу і закінчуючи побудовою та координацією повної Supply Chain, що включає в себе всі етапи руху товаропотоку до кінцевого споживача. Компанія ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» - професіонал у сфері ЗЕД, логістики та митно-брокерських послуг. На даний момент компанія ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» пропонує наступні послуги: митно-брокерські послуги; міжнародні вантажні перевезення; транспортно-логістичні послуги в Україні; аутсорсинг зовнішньоекономічної діяльності. Найбільшу питому вагу займають міжнародні вантажні перевезення (37%) і митно-брокерські послуги (32%). Аутсорсинг зовнішньоекономічної діяльності займає 18% і транспортно-логістичні послуги в Україні – 13%. На сьогоднішній день компанія ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» співпрацює з надійними закордонними партнерами і надає експортні послуги в Америку, Великобританію, Німеччину, Італію, Іспанію, Китай, Польщу, Туреччину, Францію, Чехію, Японію.

6. ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» здійснює зовнішньоекономічну діяльність через відділ зовнішньоекономічних зв'язків. Це зумовлено низкою причин. Експортна і імпортна діяльність ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» має систематичний, довгостроковий характер. Комплексний підхід до вибору показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства забезпечує об'єктивну оцінку стану діяльності та сприяє формування правильної стратегії діяльності підприємства ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ», що дозволяє підвищити його конкурентоспроможність на світовому ринку митно-брокерських і транспортно-логістичних послуг.

7. Оцінка сучасного стану ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» показала, що протягом 2013 – 2016 року простежується поступове зниження економічного ефекту від експорту послуг від 3455,35 тис. грн. до 528,1806 тис. грн. В 2017 році економічний ефект від експорту послуг підвищився до 1362,2 тис. грн. Валютна ефективність експорту послуг за 2014 – 2016 поступово знижується, але в 2017 році ситуація дещо покращується і показник зріс до 2,6804 дол. США/грн. Рентабельність експорту за 2013 -2014 роки збільшується до 22,8%, потім протягом 2014 – 2016 років має стійку тенденцію до зниження, але в 2017 році показник збільшився і склав 18,1%. Динаміка економічної ефективності надання експортних послуг на національному ринку за 2013 – 2016 рр. показує її поступове зниження з 1,18 до 1,16., але в 2017 році простежується зростання показника до 1,175.

8. Факторний аналіз обсягів надання послуг за експортними контрактами ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» за 2016 – 2017 рр показав, що дію фактора активності замовників послуг можна вважати умовно-негативною, оскільки спостерігається загальне збільшення обсягів надання експортних послуг. Збільшення середньої суми одного експортного контракту і загальної кількості замовників послуг призвело до росту обсягу надання експортних послуг відповідно на 974,868 і 725,3952 тис. грн.

9. З метою обґрунтування ефективності експортної діяльності підприємства ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» проведено кореляційно-регресійний

аналіз впливу показників експорту на рівень рентабельності підприємства. В якості результативної ознаки використано рівень рентабельності підприємства. Серед факторних ознак виділено рівень рентабельності експорту послуг, обсяг експорту на 1 працівника, частка експорту в загальному обсязі реалізації. Підсумовуючи результати проведеного кореляційно-регресійного аналізу впливу показників рівня рентабельності експорту, обсягу експорту на одного працівника та частки експорту в загальному обсязі на рівень рентабельності підприємства ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» робимо висновок про те, що побудована модель є значущою. Критерії статистичної вірогідності і точності даних свідчать про рівень адекватності. Дослідження показали достовірність і точність даних для побудови адекватної моделі для подальшого прогнозування діяльності підприємства.

10. В випускній роботі обґрунтовані наступні заходи щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ»:

1) Створення єдиного логістичного центру на території країни основного експорту послуг – Німеччина. За рахунок відкриття логістичного центру в Європі (Німеччині) є перспективи укласти додаткові угоди зі споживачами послуг з міжнародних перевезень у Німеччині і відповідно підвищити прибуток компанії і можливість економії витрат за рахунок на доставки, розмитнення, зберіганні вантажу, який перевозиться у країни Європи. Отже, відкриття логічного центру в Німеччині дозволить скоротити витрати за рахунок економії витрат на доставці, розмитнення, зберіганні продукції на 7%, збільшити прибуток та окупити капітальні вкладення на відкриття логістичного центру в економічно ефективний строк.

2) Прийняття участі в міжнародній виставці «TRANSPORT LOGISTIC 2018» (Німеччина, Мюнхен). Міжнародні виставки є найбільш ефективним інструментом вивчення кон'юнктури, пошуку потенційного споживача, встановлення ділових контактів, коопераційних зв'язків, налагодження ділового співробітництва, підбору потенційних інвесторів та ін. Під час проведення виставки не лише реалізуються укладаються угоди з потенційними

споживачами транспортно-логістичних послуг, але і притягуються потенційні споживачі. Прогнозований економічний ефект від міжнародної міжнародній виставці «TRANSPORT LOGISTIC 2018» значний. Аналіз результатів виставки фірми показав, що саме виставки є досить ефективним і вигідним (у співвідношенні доходів і витрат) способом підвищення міжнародної конкурентоспроможності транспортно-логістичного підприємства.

3) Надання знижки постійним оптовим споживачам послуг на світовому ринку послуг з міжнародних перевезень. Нами пропонується на підприємстві ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» впровадити бонусну знижку постійним споживачам послуг з міжнародних перевезень в розмірі 4,5%, з якими склалися взаємодовірливі відносини. Розрахунок проекрованої суми контракту з умовою надання знижки постійним споживачам транспортно-логістичних послуг «МАРИН ХОЛДИНГ» показав, що економічний ефект від експортних операцій складе близько 196,5 тис.грн.

Прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» за 2018 – 2021 роки складе 9513,754 тис. грн. Таким чином, за результатами розрахунків дохід від надання експортних послуг на підприємстві ТОВ «МАРИН ХОЛДИНГ» за 2018 – 2021 роки з урахуванням удосконалення заходів щодо підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності зросте на 22494,914 тис. грн., а економічний ефект – на 11359,794 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брояка А.А. Оцінка та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / А.А. Брояка//Вінницький аграрний національний університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.2/46.pdf>
2. Вакульчик О.М. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О.М. Вакульчик, Д.П. Дубинський // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. - 2014. - № 2. - С. 75-82.
3. Васюренко В.О. Теоретичні узагальнення щодо розуміння сутності поняття «зовнішньоекономічна діяльність підприємства» / В.О. Васюренко // Механізм регулювання економіки. – 2013. - № 2. – с. 214- 220.
4. Вичевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник / А.М.Вичевич, О.В. Максимец. - Львів: Афіша, 2013. – 432 с.
5. Вівчар О. І. Основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств / О. І. Вівчар // Галицький економічний вісник. — 2015. — № 2. — С. 24-30.
6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Под ред. Р.И. Хасбулатова, В.М. Попова. — М.: Междунар. отношения, 2012. — 544 с.
7. Гайченя М.А. Фактори впливу на ефективність експортної діяльності виробничих підприємств будівельної галузі / М.А. Гайченя, Т.В. Пятак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_Adoc.htm
8. Гаркуша О.А. Оцінка ефективності експортної діяльності виробничих підприємств / О.А. Гаркуша [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://masters.donntu.edu.ua/publ2013/fem/garkusha.pdf>.
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV в редакції Кодексу від 06.01.2018, підстава 2210-19 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>].

10. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / О.П. Гребельник. - 3тє видання перероблене та доповнене. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 432 с.

11. Дем'янченко, А. Г. Методи аналізу і оцінки ефективності експортної діяльності підприємств [Текст]: автореферат ... канд.екон.наук (08.06.01) / А Г Дем'янченко; Приазовський ДТУ. — Маріуполь: Приазовський ДТУ, 2013. — 20 с.

12. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г. М. Дроздова. – К.: Вид-во ЦУЛ, 2012. – 172 с.

13. Дунська А. Р. Фактори розвитку експортного потенціалу промислового підприємства / А. Р. Дунська // Ефективна економіка. – 2013. – № 3. – С. 29–37

14. Дурицька Г.В. Проблеми комплексної оцінки зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г.В.Дурицька // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 209 –217.

15. Єлисеєнко І.С. Аналіз ефективності експортних операцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/36_PWMN_2016/Economics/77145.doc.htm

16. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-ХІІ в редакції Закону від 03.01.2017, підстава 1724-19 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств/ І.В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є Власюк, О.О. Гетьман. За ред. д. е.н., проф. В.І. Багрової,; Підручник для ВНЗ. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 580с.

18. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія] / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.

19. Ковтун Е. О. Планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Е. О. Ковтун, В. М. Швець. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2014/Economics/67915.doc.htm.

20. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник. 4-те вид., перероб. та доп. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, В. В. Ковалевський та інші. - К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

21. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

22. Маргасова В.Г. Аналіз фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В.Г. Маргасова, А.В. Роговий, В.В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2015. - №3. – С. 207 – 213.

23. Мельник О.Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства / О.Г. Мельник, М.Я. Нагірна // Інноваційна економіка. – 2013. – №5. – С. 63-66.

24. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз / Т. Мельник // Міжнародна економіка. – 2015. – № 8–9. – С. 221–245.

25. Офіційний сайт підприємства MARIN HOLDING COMPANY [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.marinholding.com.ua/>

26. Офіційний річний звіт MARIN HOLDING COMPANY за 2013 – 2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

27. Попова Т.Л. Удосконалення управління експортною діяльністю вітчизняного підприємства / Т.Л.Попова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://professura.at.ua/forum/15-8-1>

28. Пучко І. В. Роль зовнішньоекономічної діяльності в підвищенні конкурентоспроможності підприємства / І. В. Пучко // Наукова конференція «Європейська наука ХХІ століття» – Тернопільський національний економічний університет, 2011. – С. 23 – 27.

29. Семенов Г. А. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності акціонерного товариства / Семенов Г. А. , Семенов А. Г. // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 4 (18). – С. 54-59.

30. Скоропад І. С. Ефективність маркетингових заходів у системі зовнішньоторговельних зв'язків / І. С. Скоропад, С. І. Герасименко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2014. – № 469 : Логістика. – С. 498–502

31. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / за заг. ред. Ю.Б. Іванова, О.М. Тищенко. – Харків : Вид-во ІНЖЕК, 2013. – 384с.

32. Фатенок-Ткачук А. О. Оцінка експортного потенціалу машинобудівних підприємств України / А. О. Фатенок-Ткачук // Науковий вісник Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2014. – № 7. – С. 72–79

33. Федоронько Н.І. Аналіз ефективності експортних та імпорتنих операцій / Н.І.Федоронько // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2016.– Випуск 10. – С. 120 – 123.

34. Фоменок Д. Формирование и оценка экспортного потенциала промышленных предприятий / Д. Фоменок, С. Дубков, С. Дадалко // Баковский весник. – 2013. – № 10. – С. 29–35.

35. Хоменко Т.Ю.Методичні підходи дооцінки ефективності управління зовнішньоекономічною діяльністю / Т.Ю. Хоменко, П.В.Круш // Актуальні проблеми економіки та управління. – 2017. – № 11. – С. 56 – 64.

36. Чернобай Л.І. Чинники формування витрат на експортну діяльність:загальна характеристика та класифікація / Л.І. Чернобай, Н.О. Вацик // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2014. – № 720. – С. 315-327.

37. Чухрай Н.І. Проблеми виходу українських підприємств на європейський ринок / Н.І. Чухрай, Л.Є. Сухомлин // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2016. – № 684 : Проблеми економіки та управління. – С. 90–94.

38. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 248 с.

39. Юшина С.І. Визначення зовнішньоторговельної діяльності в українському законодавстві / С.І. Юшина // Часопис Київського університету права. - 2014. - № 4. - С. 197-200.

40. Яворський А.І. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю як фактор підвищення ефективності національного виробництва: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н. – Донецьк: Донецька державна академія управління, 2013. – 15 с.